

мр Мирела Шарић
мр Татјана Дуновић
Нада Цепина

ЈУ Народна и универзитетска библиотека Републике Српске
Бања Лука

УДК: 027.54 (497.6)

DOI: 10.7251/BSCSR1807107S

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ НАРОДНИХ БИБЛИОТЕКА ИЗАЗОВИМА ДАНАШЊИЦЕ

Сажетак: Народна библиотека свим слојевима друштва омогућава приступ образовању, култури и информацијама. Она је од изузетног значаја у очувању културе и знања једног народа.. Кроз завичајне збирке народне библиотеке локална заједница даје свој допринос националној култури.

Завичајне збирке народних библиотека, заједно са фондовима националних библиотека, највише су заступљене у процесима дигитализације. Свјесни да дигитализација представља очување, промоцију и коришћење грађе у "виртуелном" свијету дигиталних технологија, народне библиотеке преузимају и функцију дигиталне библиотеке са организованим збиркама дигиталног садржаја, чија је првенствена сврха доступност јавности.

Све ово означава стреловит развој, који од библиотекара изискује огромну спремност на прихватање промјена, које се могу савладати само уз високу професионалну етику и велику жељу за иновацијама у сврху усавшавања наших услуга. То, такође, значи да појам "континуирано образовање" за нас представља императив.

Кључне ријечи: народна библиотека, дигитализација, Дигитална Народна и универзитетска библиотека Републике Српске, континуирано образовање.

Народна библиотека је установа која пружа услуге и која својим јавним дјеловањем и уз јавно финансирање омогућава свим слојевима друштва приступ образовању, култури и информацијама, те која ствара и просљеђује знања која су потребна у свакодневном животу.

Тиме је она изузетно важна у стварању људског капитала знања изван формалних образовних установа. У појединим европским државама народне библиотеке

називају универзитетима иза угла ("Streetcorner Universities"). Своје услуге она данас нуди интегрисане, што значи да између појединих тематских подручја више не постоје јасно дефинисана разграничења према научној класификацији, док форма медија путем којих ће грађа бити презентована више није битна. Данашњем кориснику којем је потребна информација, неважно је да ли је та информација доступна у штампаној публикацији, ДВД-у, Online-бази података или Интернету. Цјелокупно дјеловање савремене народне библиотеке данас је обиљежено трендом пружања информације ради знања, без јасних разграничења посједовања и посредовања. Најбитније је прилагодити се потребама и интересима наших корисника, у смислу "библиотеке усмјерене на кориснике".

Технолошке промјене и све већи степен коришћења напредних информационо комуникационих технологија (ICT) довеле су до фундаменталних промјена у цјелокупном друштвеном окружењу. Битно су промијењени начин живота, учења и рада, а дошло је и до трансформације начина интеракције људи, пословних система и јавних институција.

Тако се велики дио пословања преноси на мрежу (најчешће Интернет), при чему се користе све предности новог начина пословања у циљу остварења конкурентске предности и већег профита, односно пружања услуга корисницима на ефикаснији начин. Савремено друштво намеће неопходност дигиталног умрежавања и комуникационе инфраструктуре, што обезбјеђује глобалну платформу на којој људи и организације узајамно дјелују, комуницирају, сарађују и траже одговарајуће информације. С обзиром на све значајнију улогу ICT као развојног чиниоца у свјетској економији и друштву, развој и примјена ових технологија, употреба информација и знања и пораст броја корисника Интернета, постају нужни задаци сваке организације која жели да се развија економски и културно.

То су актуелни изазови који се пред нас постављају, и на које не само да морамо реаговати, него под тим новим условима морамо и продуктивно дјеловати. Ако се са њима не суочимо на креативан начин ови процеси промјена могу нас веома оштро погодити и казнити.

Напетост у односу између библиотекарства и науке о информацијама постала је видљива педесетих година XX вијека.¹ Успостављање комуникације међу њима било је неминовно а међусобно разумијевање захтијевало је прихватање споља долазећих промјена и измјене у унутрашњем реду, поретку и обављању библиотечке дјелатности.² И поред очигледних разлика, оне су ипак двије стране истог новчића. Заједнички именитељ за струку у цјелини је њена заинтересованост за информацију, од њеног настанка до коришћења што значи (омогућити) биљежење, прикупљање, смјештај, организацију, претраживање и пренос информација, идеја и производа духа. Разлике су углавном у одређивању приоритета и начина склапања савезништава.³

Народне библиотеке у друштву знања

Народне библиотеке морају се суочити с изазовима данашњице и покушати схватити процесе промјена, те на њих утицати на такав начин који им омогућава да и даље могу испуњавати своје задатке.

Земље Европске Уније (ЕУ) препознале су ICT као главни фактор утицаја на економски развој и иновативност. Међу седам водећих иницијатива економске стратегије Европа 2020 налази се »Дигитална агенда за Европу«.

¹ Усп. Brofi, Piter. Biblioteka u dvadeset prvom veku: nove usluge za informaciono doba. Beograd : Clio, 2005. стр. 13.

² Радетић, Драгица. Отворена врата библиотеке. // Бележница 8, 15 (2006). УРЛ: <http://www.biblioteka-bor.org.yu/izdavastvo/beleznica015/index.html> (2008-08-04).

³ Brofi, Piter. Нав.дј., стр. 13–72.

Примјена дигиталних технологија у свим аспектима друштва и промјене које су њеном примјеном настале, омогућиле су развој информационог друштва које дјелује на подизање квалитета живота грађана. Бројне националне економије усвојиле су основне концепте дигиталне економије и постале земље са високом дигиталном културом.

У односу на свјетске и европске активности и кретања, Република Српска, а са њом и њене народне библиотеке, увелико заостаје, те је један од приоритетних задатака суочити се са процесима промјена. Модерне информатичке и комуникационе технологије мијењају наш рад и живот. Чаробне ријечи тог процеса су "умрежено друштво", "информатичко друштво", "друштво знања" и тако даље.

Народне библиотеке су, као извори знања и информација, видјели ми то или не, активни судионици информационог друштва кроз које испуњавају низ својих улога као што су:

1. мјесто јавног окупљања, којем је приступ слободан и без икаквих ограничења,
2. слободан приступ култури, знању и информацијама,
3. неутралност при просљеђивању друштвених и културних оријентација,
4. компетентност у истраживању, организацији и просљеђивању информација,
5. искуство у задовољавању интереса односно захтјева корисника,
6. неутралност,
7. испуњавање социјалне обавезе.

Својим социјалном дјеловањем, који омогућава слободан приступ информацијама из читавог свијета, све народне библиотеке, па тако и народне библиотеке Републике Српске, испуњавају своју демократску обавезу, без које би широки слојеви становништва били одсјечени од друштва знања.

Разлике између "оних који посједују информације" и "сиромашних информацијама", захваљујући начину дјеловања данашњих библиотека, све више се смањују. Народне библиотеке, омогућавају грађанима приступ новим технологијама и електронским информацијама, гдје се корисници могу упознати са новим садржајима. Неки од тих садржаја производи су управо народних библиотека које корисницима нуде властиту дигиталну информатичку понуду, коју чине доступном на општу корист становништва.

Библиотеке као институције наслијеђа конзервирају забиљежено људско искуство, док своју културну политику прилагођавају времену у коме живе и у зависности од тог прилагођавања, мјери се њихова одрживост.⁴

Дигитализација и народне библиотеке

Националне библиотеке су чувари националне продукције. Оне имају обавезу да редовно прикупљају обавезни примјерак, да чувају фондове старе и ријетке књиге, фотографије, рукописе, монографије, музикалије, умјетничка дјела, новине, часописе итд. Печат националног препознавања увелико је повезан за завичајним збиркама народних библиотека. Кроз завичајне збирке локална заједница даје свој допринос националној култури.⁵

Управо из тог разлога завичајне збирке народних библиотека, али и њихови фондови старе и ријетке књиге, некњижне грађе или ријетки примјерци грађе за које постоји велико интересовање, заједно са фондовима националне библиотеке, највише су заинтересоване за процесе дигитализације.

⁴ Усп. Janićijević, Stefana. Analiza politika, standarda i menadžmenta u digitalizaciji biblioteka (Analysis of policies, standards and management in digitization of libraries) : master thesis, 2008.

УРЛ: <http://www.mi.sanu.ac.rs/~stefana/stef.pdf> (2015-02-23).

⁵ Исто.

Свјесне да дигитализација представља очување, промоцију и коришћење грађе у “виртуелном” свијету дигиталних технологија, народне библиотеке преузимају и функцију дигиталне библиотеке са организованим збиркама дигиталног садржаја чија је првенствена сврха доступност јавности.

Дигиталне збирке представљају скуп дигиталних објеката који су селектовани и организовани. Њихова основна сврха је лакши приступ и већа корисност.

„Principi koji opisuju proces digitalizacije su sledeći:

- добра digitalna kolekcija se kreira na osnovu kulturno-naučne politike i politike nacionalnog razvoja i pre nego što počne, neophodno je da se digitalizacija procesuiše i dokumentuje određenim aktima i strategijama;
- kolekcija treba da bude opisana tako da korisnik može da otkrije njene karakteristike, uključujući analizu sadržaja, format, restrikcije, vlasništvo, ili bilo koju drugu informaciju značajnu za određivanje autentičnosti, integriteta i interpretacije kolekcije;
- kolekcija treba da je održiva tokom vremena. Posebno, kod analiza finansijske održivosti, digitalna kolekcija koja je izrađena uz pomoć fondova i stipendija treba da ima plan u okviru kontinuirane koristi nakon perioda sponzorstva;
- digitalna kolekcija treba da je široko dostupna da bi izbegla nepotrebne troškove korisnika. Takođe, treba da je dostupna korisnicima sa različitim oblikom invaliditeta, da je efektivna i da je primenjena u široko dostupnoj, odnosno kućnoj tehnologiji;
- dobra kolekcija poštuje autorska prava. Menadžeri i advokati treba da kreiraju konzistentan dokument koji opisuje prava i dozvole za sav dostupan material;
- dobra kolekcija ima mehanizme kojima opisuje procedure i standardne mere oko korisnih i selektovanih objekata;

- добра колекција се uklapa у већи контекст значајних пројеката који су слични и који креирају национални и интернационални дигитални контекст.”⁶

Народна и универзитетска библиотека Републике Српске на дигиталном путу

Свјесни значаја дигитализације НУБ Републике Српске 2007. године покреће велики пројекат формирања дигиталне библиотеке са организованим збиркама дигиталног садржаја. Као пионери у том послу наилазили су на многобројне проблеме које је требало превазићи. Послије успостављања стандарда за скенирање и обраду материјала, изабран је скуп метаподатака за његов опис и имплементиран конвертор за пресликавање библиографских записа из библиотечке базе података у метаподатке чији је формат заснован на XML-у. Колекцијама скенираних страница придружени су метаподаци према Dublin Core стандарду а као софтвер за управљање дигиталним колекцијама изабран је Greenstone. На почетку реализације пројекта грађа је скенирана коришћењем скенера Epson GT15000, а добијене слике страница докумената - мастери су архивирани. Неке од скенираних слика биле су деградирани шумом који настаје као посљедица лошег стања грађе, нпр. промијењене боје папира услед старости и задрљаности. Осим тога, било је немогуће постићи идеално поравнање странице приликом постављања у скенер те је настајао искошен текст на скенираним страницама. Ови и многобројни други проблеми „рјешавани су у ходу.“

Данас Дигиталне збирке ЈУ НУБ Републике Српске представљају богат скуп дигиталних објеката који су селектовани и организовани. Доступне су на адреси digital.nub.rs. За скенирање грађе данас се користи скенер

⁶ Исто.

"Avision A3 Bookedge Scanner FB6280E", а сва грађа у дигитализованом облику (преко 160.000 јединица) смјештена је на серверу "HP ProLiant ML110". Скенирани документи се обрађују у програму "Greenstone Digital Library", преко којег се у програм уписују метаподаци и шаљу на сервер.

Дигиталне збирке Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске су:

- Збирка дигитализованих књига
- Збирка дигитализованих старих и ријетких књига
- Збирка дигитализованих завичајних књига
- Збирка дигитализованих новина и часописа
- Збирка дигитализованих дјела академика Владе Милошевића

Међутим, највећи проблем који утиче на обим, брзину и квалитет дигитализације у нашим библиотекама је финансијске природе јер дигитализација кошта. Поред тога, због недовољног финансирања, библиотеке све чешће морају да одустају и од набавке неопходних публикација. Да би се неповољна ситуација превазишла оне се окрећу према приступу на даљину. Међутим, познато је да ни то није бесплатно, али масовнија употреба снижава цијене и њен пад, у финансијском смислу, је бржи него што је пад цијене при набавци физичких неопходних публикација. Показује се да је електронски приступ информацијама јефтинији од физичког приступа. Самим тим, будућност библиотека може се видјети у обезбјеђивању приступа информацијама, док посједовање фондова, може прећи у други план.

Захтјеви друштва знања

Са развојем електронских и дигиталних колекција библиотеке се трансформишу и њихов дјелокруг се сада креће од физичког ентитета, преко мјешовитих операција до виртуелне библиотеке.

Захваљујући новим технологијама, новим културолошким и економским потребама корисника, одређење библиотеке као храма или капије знања припада прошлости. На отвореним вратима „храма” дошло је до неминовног сусрета старог и новог, до сусрета старовренског библиотекара и савременог корисника. Не први пут, теорија (која предности даје носиоцима информације у односу на саму информацију, као садржају који се преноси) је устукнула пред праксом која је показала да савремени корисник трагајући за одговором на питање о одређеном догађају, личности, предмету или појави, у библиотеку све чешће долази по информацију (у било ком облику).⁷

Све ово означава стреловит развој, који од библиотекара изискује огромну спремност на прихватање промјена, које се могу савладати само уз високу професионалну етику и велику жељу за иновацијама у сврху усавршавања наших услуга.

Питер Брофи у својој књизи *Библиотека у двадесет првом веку* пита се:

„Ако је свет заиста изграђен на информацијама и знанју који се prenose gotovo trenutno, s bilo kog mesta bilo gde, koja je uloga ostavljena dojučerašnjim memljivim mauzolejima štampanih stvari? One će možda preživeti kao muzeji, postati samo još jedna turistička atrakcija, sačuvane u stanju u kome su se zatekle kada je svet krenuo dalje. A šta s profesijom bibliotekara, da li je s njom išta bolje?”⁸

Потреба за побољшањем квалитета библиотекарских услуга утицала је на библиотекаре широм свијета, да израде стратешке и краткорочне планове, да науче да поставе мјерљиве циљеве, а нарочито да схвате да је важан предуслов за покретање квалитетних библиотечно-информационих услуга образован библиотекар, који

⁷ Усп. Радетић, Драгица. Нав. дј.

⁸ Brofi, Peter. Нав. дј., стр. 7.

располаже знањем и може да преузме посредничку улогу између извора информација и корисника услуга.⁹

„Umesto da održava kolekciju, bibliotekar postaje informacioni stručnjak koji identifikuje moguće izvore, obučava osoblje u korišćenju tehnika pretraživanja, i saraduje sa drugim informacionim stručnjacima da bi informaciju učinio dostupnom organizaciji (...). Uticaj tehnologije na rad bibliotekara bio je brz i dubok. Za samo nekoliko godina bibliotekari su napredovali i od čuvara kolekcija postali su menadžeri informacija.”¹⁰

У сусрет знању

Поред доброг формалног образовања, да би могли одговорити на захтјеве данашњих корисника библиотекари се морају и даље усавршавати. Брзина промјена у струци библиотекара је стреловита па је данас дубоко укоријењено мишљење да диплома библиотекара застарјева у року од три године, те значај њиховог усавршавања, из дана у дан, постаје све већи. Оваква ситуација условљена је не само примјеном нових технологија у библиотекама већ и многобројним новим захтјевима који се тичу услуга.

Економски и друштвени развој у Европи током посљедње двије деценије посебно је нагласио потребу за европском димензијом образовања и стручног усавршавања. Савјет Европе је марта 2000. године поставио стратешки циљ да Европска Унија постане најдинамичнија свјетска економија заснована на знању. Развој висококвалитетног професионалног усавршавања и обуке је интегрални дио ове стратегије. На пољу библиотекарства и информатике експлозија коришћења информација, Интернет, свјетска мрежа и дигитализовани документи су створили ситуацију у

⁹ Усп. Сеčić, Dora. Информацијска служба у књиžници. Lokve: Benja, 2006. Стр. 45.

¹⁰ Megil, Kenet A. Korporativna memorija: upravljanje dokumentima i informacijama u dobu znanja. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2007. Стр. 73–87.

којој су потребна нова правила и нови тип знања. Да би библиотекари у новом информацијском окружењу могли задовољити нове потребе и одржати се у оштрој конкуренцији, они морају, као што смо већ рекли, континуирано усавршавати већ стечена знања, али усвајати и нове вјештине.¹¹

Идеја цјеложивотног учења јавља се већ у Платонову дјелу *Република*, но први ју је пут у потпуности артикулисао Базил Јиксли (1883–1967), професор са Оксфорда. Цјеложивотно учење подразумијева стицање и осавремењавање свих врста способности, знања и квалификација кроз читав живот. Оно је данас, када библиотекар као информацијски стручњак, између осталог, мора много знати о рачунарима, програмима, мрежном окружењу, дигиталним збиркама и слично, постао императив библиотекарске струке.¹²

У којој мјери већ постоји перцепција промјене улоге библиотекара у информацијској мисији види се и из карикатуре објављене у једном америчком дневном листу гдје испред класичне библиотекарке која седи за пултом, стоји натпис "машина за претраживање", а стари натпис "библиотекар" вири из корпе за смеће.¹³

¹¹ Усп. Europriručnik I&D : pripremljeno uz pomoć Europske komisije u okviru programa Leonardo da Vinci / prijevod Neda Banić. Zagreb: Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo 2005. УПЈ: <http://64.233.183.104/search?q=cache:4XNg0PgodgsJ:www.hidd.hr/projects/europrirucnik/EURvoll1.pdf+europrirucnik+I+d&hl=bs&ct=clnk&cd=2&gl=ba> (2008-05-23).

¹² Усп. Lazarih, Lea; Popović, Evgenia. Online tečajevi za knjižničare kao oblik cjeloživotnog učenja. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 48, 1 (2005).

¹³ Усп. Filipi-Matutinović, Stela. Novi trendovi u bibliotekarstvu. // Infoteka 3, 1–2 (2002). E-LIS.

УПЈ: <http://eprints.rclis.org/archive/00002111/> (2008-08-12).

Континуирано образовање

Континуирано образовање библиотекара почиње одмах након завршетка студија и траје током читавог радног вијека. Разликујемо двије врсте континуираног образовања: континуирано професионално образовање (чији је циљ очување професионалне компетентности) и континуирано лично образовање (чији је циљ везан за лична интересовања ван радног мјеста).

Јасно је да је највећи дио доживотног учења посвећен континуираном професионалном и личном образовању и због тога друштво у цјелини мора бити заинтересовано за резултате тог процеса јер они непосредно утичу на развој цјелокупног културног окружења.

Континуирано образовање може да се одвија у више различитих облика и на више локација, од непосредних контаката „лицем у лице”, до употребе електронских технологија. У примјени је више врста континуираног образовања (курсеви, радионице и семинари, конференције, менторски рад, учење на радном мјесту, предавања, презентације, објављивања) а њихов број, у складу са технолошким и образовним иновацијама, стално расте.¹⁴

Бити библиотекар постаје у 21. вијеку врло захтјеван позив који тражи како завидан скуп знања тако и бројне људске квалитете за изградњу професионалног идентитета. У склопу континуираног образовања потребно је и усавршавање страних језика које је постало веома важно за библиотечку професију. Поред свега наведеног неопходно је пратити новине те вршити презентацију нових, напреднијих информатичких апликација за библиотечко

¹⁴ Усп. Vilotić, Gordana; Nestorović-Petrovski, Slavica. Kонтинуирано образовање високошколских библиотекара. // Infoteka 7, 1–2 (2006). E-LIS. УРЛ: <http://eprints.rclis.org/archive/00013041/> (2008-08-06).

пословање, различитих база података и др. Праћење стручне литературе требало би постати свакодневном праксом.¹⁵

Према *Еуроприручнику I&D*¹⁶, израђеном од стране Европске комисије у оквиру програма Леонардо да Винчи, оно на што би посебно требало обратити пажњу приликом континуираног образовања библиотекара су знања из области информације,¹⁷ технологије,¹⁸ комуникације¹⁹ и менаџмента.²⁰

Познати мислилац Јосе Ортега и Гасет посматрајући посао библиотекара кроз вријеме каже:

„Svako je društvo i svako doba tijekom razvoja pisane civilizacije zrcalilo određeni odnos prema knjizi.... a dužnosti su se bibliotekara, kako kaže Ortega i Gaset, mijenjale izravno oviseći o značenju knjige kao društvene potrebe: demokratsko je društvo kćer knjige, trijumf knjige koju je napisao čovjek nad knjigom Božjom i nad zakonima autokrata. U takvu ozračju otkrivamo dva pristupa tumačenju zadaća bibliotekara. Prema

¹⁵ Усп. Dravec-Braun, Jasna. Permanentna edukacija knjižničara visokoškolskih i znanstvenih knjižnica. // *Kemija u industriji* 53, 12 (2004). E-LIS.. УРЛ: <http://eprints.rclis.org/archive/00004860/> (2008-08-04).

¹⁶ Усп. *Еуроприручник I&D* : припремљено уз помоћ Европске комисије у оквиру програма Леонардо да Винчи. Нав. дј.

¹⁷ Односи са корисницима и клијентима; Разумијевање средине у којој се одвија библиотечко-информацијска дјелатност; Примјена закона који се односе на информације; Управљање садржајима и знањем; Идентификација и вредновање информационих извора; Анализа и представљање информација; Тражење информација; Управљање збиркама; Обогаћивање збирки; Материјално руковање документима; Организација простора и опреме; Планирање производа и услуга.

¹⁸ Рачунарски заснован дизајн информационих система; Рачунарски заснован развој апликација; Публиковање и издаваштво; Интернет технологија; Информациона и рачунарска технологија.

¹⁹ Усмена комуникација; Писмена комуникација; Аудиовизуелна комуникација; Комуникација преко рачунара; Коришћење страног језика; Међуљудска комуникација; Комуникација у име институције.

²⁰ Глобално управљање информацијама; Маркетинг; Продаја и ширење; Управљање буџетом; Управљање пројектом и планирање; Дијагноза и вредновање; Управљање кадровима; Управљање образовањем и обуком.

prvome, bibliotekar ne mora biti profesionalac, već "aktivist" koji zna kako treba komunicirati s korisnicima i kako ih treba podsticati na čitanje, najčešće u skladu s vladajućom ideologijom. Pod uticajem teorije i prakse zapadnog bibliotekarstva sve više, ali postupno, prevladava drugo gledište prema kojemu bibliotekar treba biti školovan stručnjak čije su zadaće mnogobrojne i ne odnose se jedino na vaspitno-obrazovnu funkciju biblioteke i bibliotekarstva uopšte, već i na njihove informacione i opštekulturološke funkcije. U razdoblju jakih društvenih promjena od bibliotekara se, između ostaloga, očekuje da daju doprinos u procesima demokratizacije i to ponajprije na osnovi kvalitetne i djelotvorne organizacije dostupnosti i korisnosti bibliotečkih fondova i informacija. Pritom, posebna se pažnja obraća na uticaj koji bibliotekar može imati na tok komunikacije koja se ostvaruje između zabilježenog znanja i (krajnjeg) korisnika."²¹

Појам "даље усавршавање" за нас представља неминовност и императив.

Закључак

Савремено друштво које захтијева коришћење напредних технолошких и информационо комуникационих технологија (ICT) узроковало је велике промјене у дјеловању и раду, како самих народних библиотека, тако и њених библиотекара.

Примјена дигиталних технологија омогућила је библиотекама да своје колекције, или дио њих, учине доступним цјелокупној јавности. Свјесни да дигитализација представља очување, промоцију и коришћење грађе у "виртуелном" свијету дигиталних технологија народне библиотеке, заједно са својим националним библиотекама, преузимају и функцију дигиталне библиотеке. Са

²¹ Aparac-Jelušić, Tatjana. Biti bibliotekar: jučer, danas, sutra, 2006. УРЛ: http://dzs.ffzg.hr/text/aparac_2006.htm (2008-08-06).

организованим збиркама дигиталног садржаја, чија је првенствена сврха лакши приступ, већа корисности и већа доступност јавности, народне библиотеке данас своје цјелокупно дјеловање усмјеравају према пружању информације ради знања. Међутим, не мијењају се само библиотеке већ и њени библиотекарски. Од њих се данас захтијева огромна спремност на прихватање промјена, које се могу савладати само уз високу професионалну етику и велику жељу за иновацијама у сврху усавршавања услуга које пружају. Поред доброг формалног образовања, да би могли одговорити на захтјеве корисника, данашњи библиотекарски се морају и даље усавршавати и континуирано образовати. Континуирано образовање библиотекара почиње одмах након завршетка студија и траје током читавог радног вијека, јер бити добар библиотекар у 21. вијеку, значи посједовати завидан скуп знања и спремност за изградњу професионалног идентитета.

Литература

1. Aparac-Jelušić, Tatjana. Biti bibliotekar: jučer, danas, sutra, 2006.
2. УРЛ: http://dzs.ffzg.hr/text/aparac_2006.htm (2008-08-06).
3. Brofi, Piter. Biblioteka u dvadeset prvom veku: nove usluge za informaciono doba. Beograd : Clio, 2005.
4. Vilotić, Gordana; Nestorović-Petrovski, Slavica. Kонтинуирано образовање високошколских библиотекара. // Infoteka 7, 1–2 (2006). E-LIS.
5. УРЛ: <http://eprints.rclis.org/archive/00013041/> (2008-08-06).
6. Dravec-Braun, Jasna. Permanentna edukacija knjižničara visokoškolskih i znanstvenih knjižnica. // Kemija u industriji 53, 12 (2004). E-LIS..
7. УРЛ: <http://eprints.rclis.org/archive/00004860/> (2008-08-04).
8. Europriručnik I&D : pripremljeno uz pomoć Europske komisije u okviru programa Leonardo da Vinci / prijevod Neda Banić. Zagreb: Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo, 2005. УРЛ: <http://64.233.183.104/search?q=cache:4XNg0PgogdsJ:www.hidd.hr/projects/europrirucnik/EURvoll.pdf+europrirucnik+I+d&hl=bs&ct=clnk&cd=2&gl=ba> (2008-05-23).

9. Janićijević, Stefana. Analiza politika, standarda i menadžmenta u digitalizaciji biblioteka (Analysis of policies, standards and management in digitization of libraries) : master thesi, 2008.
10. УРЈ: <http://www.mi.sanu.ac.rs/~stefana/stef.pdf> (2015-02-23).
11. Lazarih, Lea; Popović, Evgenia. Online tečajevi za knjižničare kao oblik cjeloživotnog učenja. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 48, 1 (2005).
12. Megil, Kenet A. Korporativna memorija: upravljanje dokumentima i informacijama u dobu znanja. Beograd: Narodna biblioteka Srbije, 2007. Стр. 73–87.
13. Ortega y Gasset, Jose. The mission of the librarian. // Antioch review 21(1961), стр. 133-154. Цитирано према: Aparac-Jelušić, Tatjana. Biti bibliotekar: jučer, danas, sutra, 2006. УРЈ:http://dzs.ffzg.hr/text/aparac_2006.htm (2008-08-06)
14. Радетић , Драгица. Отворена врата библиотеке. // Бележница 8, 15 (2006).УРЈ: <http://www.biblioteka-bor.org.yu/izdavastvo/beleznica015/index.html> (2008-08-04).
15. Sečić, Dora. Informacijska služba u knjižnici. Lokve: Benja, 2006. Стр. 45.
16. Filipi-Matutinović, Stela. Novi trendovi u bibliotekarstvu. // Infoteka 3, 1-2 (2002). E-LIS.
17. УРЈ: <http://eprints.rclis.org/archive/00002111/> (2008-08-12).

PUBLIC LIBRARIES' ADJUSTMENT TO TODAY'S CHALLENGES

Abstract: The public library provides access to education, culture, and information to all strata of society. It is of great significance of preserving one people's culture and knowledge. Through local collections of the public library a local community contributes to national culture.

Local collections of public libraries, along with materials of national libraries, are included in the process of digitalization the most. Being aware that digitalization represents the preservation, promotion and use of the material in the "virtual" world of digital technologies, public libraries take over the function of the digital library with organized collections of digital content, whose primary purpose is public access.

All this indicates a rapid development, which requires the librarian's enormous willingness to accept the change, which can be overcome with high professional ethics and a great desire for innovations for the purpose of improving our services. It also means that for us the term "continuing education" represents imperative.

Keywords: public library, digitalization, continuing education, Digital National and University Library of the Republic of Srpska.